

**ПУБЛІЧНИЙ ЗВІТ
ГОЛОВИ ДЕРЖАВНОГО
АГЕНТСТВА ЛІСОВИХ
РЕСУРСІВ УКРАЇНИ ЗА 2021 РІК**

ЗМІСТ

I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСІВ ТА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ.....	3
---	----------

II. РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ ТА АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Лісове господарство, відтворення лісів.....	6
2.1.1. Збереження біологічного різноманіття в лісах та розвиток ПЗФ... 7	
2.1.2. Лісова сертифікація.....	8
2.2. Охорона і захист лісів.....	9
2.2.1. Охорона лісів від незаконних рубок.....	9
2.2.2. Охорона лісів від пожеж.....	11
2.2.3. Захист лісів від шкідників і хвороб.....	13
2.3. Використання лісових ресурсів.....	14
2.3.1. Реалізація деревини на аукціонах.....	14
2.3.2. Електронний облік деревини.....	16
2.3.3. Будівництво лісових автомобільних доріг.....	17
2.3.4. Використання енергоносіїв та енергоефективність.....	18
2.4. Мисливське господарство.....	18
2.5. Наукова діяльність.....	19
2.6. Міжнародна діяльність.....	21
2.7. Робота з громадськістю.....	23
2.8. Нормотворча робота.....	23
2.9. Кадрова робота.....	25
2.10. Робота з запобігання та виявлення корупції.....	27
III. ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ.....	28
IV. ОРГАНІЗАЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ.....	29
V. СТРАТЕГІЧНІ ЗАВДАННЯ 2021 ТА ПЕРСПЕКТИВИ 2022.....	32

I. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛІСІВ ТА ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Збереження стабільності кліматичної системи є однією з найважливіших глобальних проблем.

Ліси відіграють вагомую роль як у формуванні вуглецевого балансу атмосфери, так і у збереженні біорізноманіття. Факт важливості лісів та лісового господарства сьогодні є загальноновизнаним і не викликає жодних сумнівів.

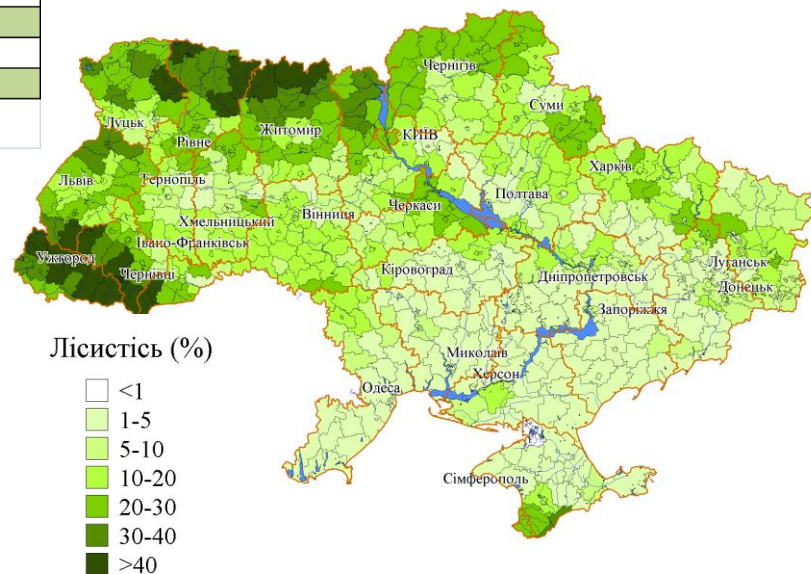
Загальна площа лісових ділянок, що належить до лісового фонду України, становить 10,4 млн га, в тому числі вкриті лісовою рослинністю 9,6 млн га.

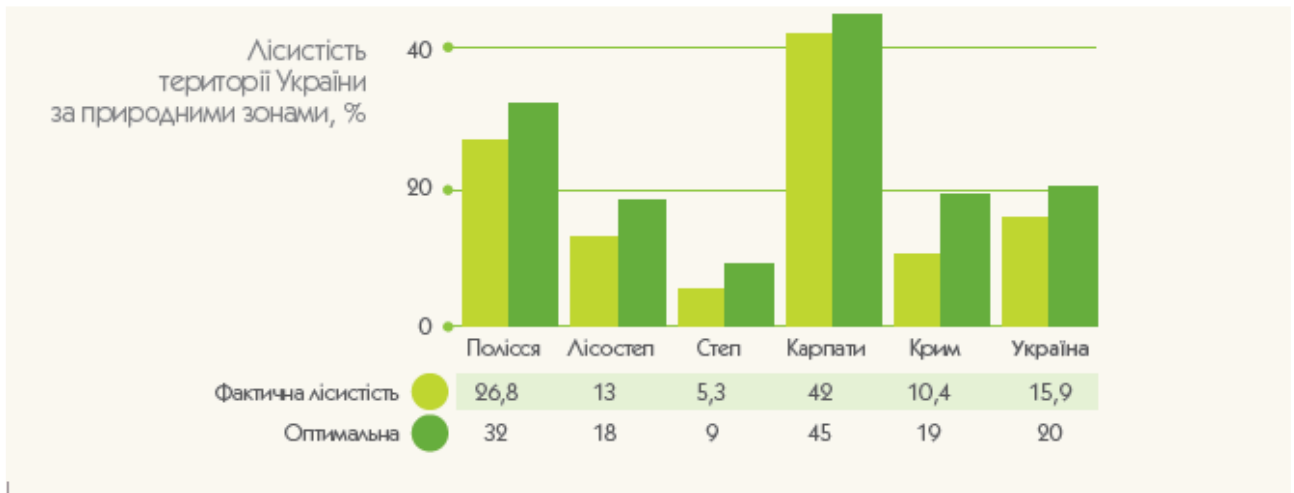
№	Країна	Площа вкритих лісом земель, тис. га	Процент вкритих лісом земель від загальної площі країни
1	Російська Федерація	815 312	49,8
2	Швеція	27 980	68,7
3	Фінляндія	22 409	73,7
4	Туреччина	22 220	28,9
5	Іспанія	18 572	37,2
6	Франція	17 253	31,5
7	Норвегія	12 180	40,0
8	Німеччина	11 419	32,7
9	Україна	9 690	15,9
10	Італія	9 566	32,5

* за даними звіту по лісах Європи 2020

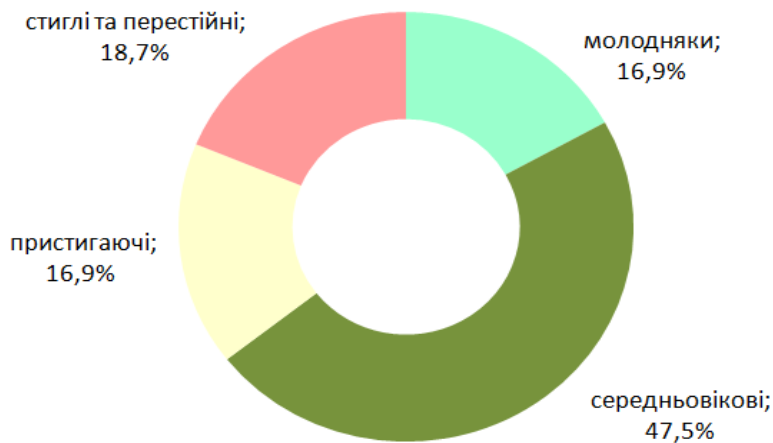
Лісистість України становить 15,9%. Але, незважаючи на досить невелику лісистість території, Україна займає 9-те місце у Європі за площею лісів та 7-те місце за запасами деревини. Умови для лісовирощування в Україні достатньо неоднорідні, тому ліси поширені територією держави нерівномірно.

Лісистість у різних природних зонах має значні відмінності і не досягає оптимального рівня, за якого ліси більш позитивно впливатимуть на клімат, ґрунти, водні ресурси, протидіють ерозійним процесам, а також забезпечуватимуть одержання більшої кількості деревини.

Більше половини лісів країни створені людиною та потребують посиленого догляду.

У віковій структурі переважають середньовікові насадження, частка стиглих та перестиглих насаджень 18,7%. Середній вік лісів становить понад 60 років. Відбувається поступове старіння лісів, що призводить до погіршення їх санітарного стану.

Ліси України сформовані понад 30 видами деревних порід, серед яких домінують сосна, дуб, бук, ялина, береза, вільха, ясен, граб, ялиця. Хвойні насадження займають 43% загальної площі, зокрема, сосна – 35%. Твердолистяні насадження становлять 43%, зокрема, дуб і бук – 37%.

Запас деревини в лісах оцінюється в межах 2,3 мільярда м³.

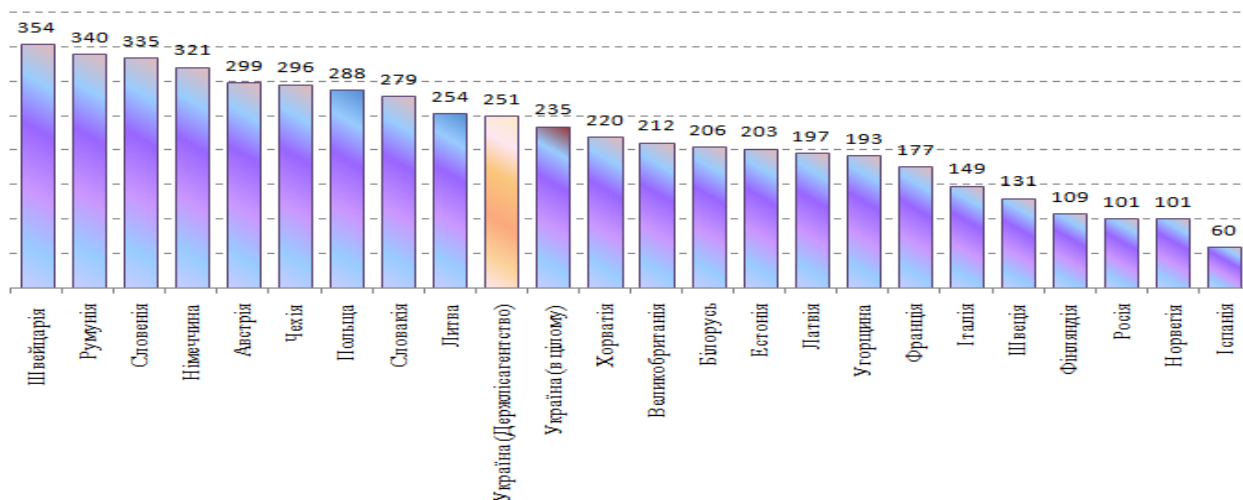
За рік в лісах України в середньому приростає 35 млн м³ деревини. Середньорічний приріст деревини на 1 га у лісах Держлісагентства дорівнює 3,9 м³ на 1 гектар і коливається від 5,0 м³ в Карпатах до 2,5 м³ у степовій зоні.

Відбувається поступове збільшення запасу, що підтверджує значний економічний і природоохоронний потенціал наших лісів.

У лісах Держлісагентства запас на 1 гектарі складає близько 251 м³ (10-те місце в Європі, в Польщі – 288 м³, в Білорусі – 206 м³, в Швеції – 131 м³).

У цілому по Україні цей показник нижчий і складає 235 м³ за рахунок, у першу чергу, лісів реформованих сільгосп підприємств, які зріджені та знаходяться в складному санітарному стані.

Середні запаси деревостанів в окремих державах Європи, м³/га

Відповідно до Земельного та Лісового кодексів ліси України можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.

Переважна більшість лісів перебуває у державній власності. У процесі розмежування земель до комунальної власності можуть бути віднесені близько 1,3 млн га (13%) земельних ділянок лісогосподарського призначення, що знаходяться у постійному користуванні комунальних підприємств,

підпорядкованих органам місцевого самоврядування. Частка лісів приватної власності складає менше 0,1% загальної площі лісових земель. Близько 800 тис.

га лісових земель державної власності не надані в користування та віднесені до земель запасу. В Україні історично сформована ситуація з закріпленням державних лісів за численними постійними лісокористувачами (для ведення лісового господарства ліси надані в постійне користування підприємствам, установам і організаціям кількох десятків міністерств і відомств). За відомчим підпорядкуванням, найбільша площа лісових земель (близько 73%) перебуває у користуванні лісогосподарських підприємств, які належать до сфери управління Держлісагентства.

II. РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ ТА АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ

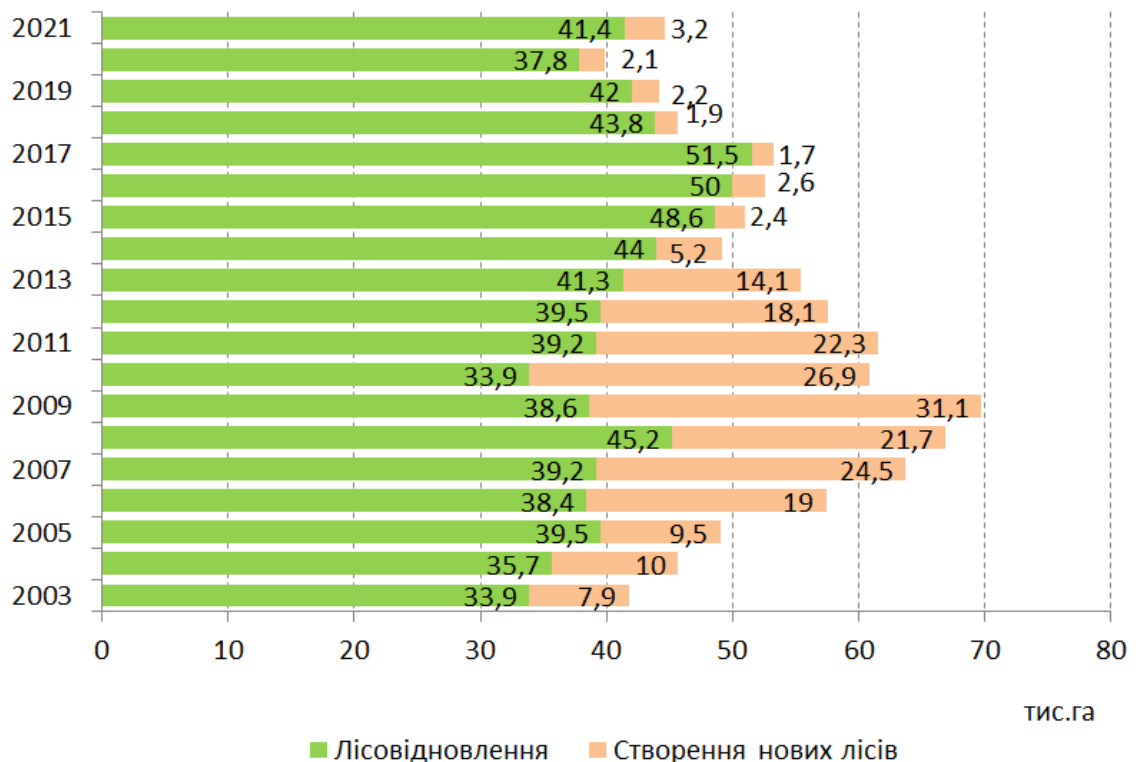
2.1. ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО, ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ

Основним завданням лісівників є вирощування та відтворення лісів. Постійні лісокористувачі та власники лісів відповідно до законодавства протягом двох років зобов'язані відновити ліс на місці суцільних зрубів. Такий період обумовлений необхідністю підготовки ґрунту та проведення інших заходів для висаджування лісу або сприянню його природному поновленню.

Зазвичай, лісівники проводять відновлення лісу вже на наступний після рубки рік, а інколи, якщо є всі умови, і того ж року.

Найбільш сприятливі погодні умови для відновлення лісів – навесні та восени.

Динаміка робіт з відтворення лісів

Необхідно зазначити, що, починаючи з 2017 року, відмічається стійка тенденція до зменшення обсягів суцільних рубок лісу, що має безпосереднє відношення до зменшення обсягів лісовідтворення. Окрім того, необхідно зазначити стосовно стабільно високого рівня природного поновлення на зрубках (більше третини територій), що стало можливим після вчасно проведених заходів із сприяння природному поновленню. Це пояснюється прийнятим курсом на поетапний перехід від суцільних до поступових та вибіркового систем рубок, як це відбувається в європейських країнах.

У 2021 році відтворено лісів на площі 44.6 тисячі га (створено нових лісів – 3.2 тисяч га). Збільшення обсягів відтворення лісів пояснюється залісненням на місцях великих згарищ 2020 року.

2.1.1. Збереження біологічного різноманіття в лісах та розвиток природно-заповідного фонду

Лісові ландшафти в структурі природно-заповідного фонду України (ПЗФ) займають провідне місце. Кожен другий заповіданий гектар в Україні – землі лісогосподарського призначення, або ліси на інших категоріях земель. Практично у всіх регіонах заповідність в лісах вища, ніж загальнодержавна.

На сьогодні лісів, що належать до сфери управління Держлісагентства, уже заповідано близько 17%. Слід відмітити, що за 40 років площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду в лісах Держлісагентства збільшилась в 4 рази (площа із 315 тис. га у 1978 р. до 1,25 млн га у 2021 р. і заповідність відповідно із 5,5% до 17%). І це не враховуючи природних заповідників (94,2 тис. га), які були передані у 2021 році до Міндовкілля відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.12.2020 № 1628, а також площі лісів, що вилучені під об'єкти ПЗФ та надані у постійне користування установам Міндовкілля.

Це свідчить про те, що у лісовому господарстві країни створені більш жорсткі критерії щодо принципів господарювання і вони в повній мірі відповідають вимогам Всеєвропейської стратегії збереження біологічного і ландшафтного різноманіття.

В Україні уже на половині вкритих лісовою рослинністю земель заборонено проведення рубок головного користування.

У лісах, що належать до сфери управління Держлісагентства, створено майже 3,3 тис. територій та об'єктів ПЗФ загальною площею близько 1,25 млн га:

- на площі 0,15 млн га - 8 природоохоронних установ (7 національних природних парків (НПП) і 1 господарство-парк;

- на площі 1,1 млн га (величезна територія з обмеженою господарською діяльністю, яка вимагає значних витрат) - заказники, заповідні урочища, регіональні ландшафтні парки тощо, а також частини природоохоронних

установ, що віднесені до них без вилучення у постійного землекористувача, охорона та утримання яких здійснюється за кошти лісгосподарських підприємств Держлісагентства (у віданні яких вони перебувають). На утримання цих об'єктів ПЗФ відсутня будь-яка підтримка держави та місцевих органів влади.

У 2021 році погоджено проекти Указів Президента України щодо створення та розширення меж установ ПЗФ за рахунок земель лісгосподарського призначення, що належать до сфери управління Держлісагентства:

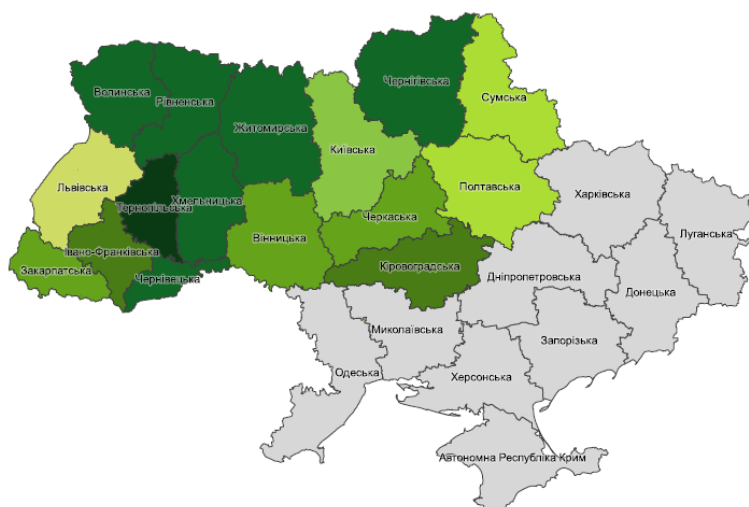
- щодо створення НПП «Холодний Яр» (6829,5 га);
- щодо розширення меж НПП «Вижницький» (131 га);
- про зміну меж НПП «Дворічанський» (831,2 га);
- про зміну меж Рівненського природного заповідника (5202 га).

Крім того, підтримано пропозицію щодо проекту створення національного природного парку «Словечансько–Овруцький кряж» в Житомирській області (23,3 тис. га).

2.1.2. Лісова сертифікація

За даними міжнародної некомерційної неурядової організації «Лісова опікунська рада» (Forest Stewardship Council, [FSC](https://www.fsc.org/)) в Україні станом на 10 жовтня 2021 року сертифіковано 3,72 млн. га лісів, зокрема, видано 118 сертифікатів FM/CoC.

FSC-сертифіковані ліси в Україні
(3,72 млн га або 36% лісових ділянок країни)

Частка FSC-сертифікованих лісових ділянок

75,1% і більше	50,1% - 75,0%	40,1% - 50,0%	30,1% - 40,0%	20,1% - 30,0%	10,1% - 20,0%	0,1% - 10,0%	не сертифіковано
----------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	--------------	------------------

Область	Площа лісових ділянок, га	FM/CoC
Вінницька	135 850,6	6
Волинська	492 833,2	16
Житомирська	748 188,2	20
Закарпатська	228 451,7	6
Івано-Франківська	272 071,5	8
Київська	222 990,7	8
Кіровоградська	73 481,1	4
Львівська	35 190,0	1
Полтавська	33 233,3	1
Рівненська	408 732,2	11
Сумська	87 852,9	4
Тернопільська	148 045,0	5
Хмельницька	187 663,5	9
Черкаська	99 899,4	3
Чернівецька	172 052,6	6
Чернігівська	371 280,7	10
Разом	3 717 816,6	118

Лісова сертифікація – оцінка відповідності системи ведення лісового господарства встановленим міжнародним вимогам щодо управління лісами та лісокористування на засадах сталого розвитку. Метою лісової сертифікації є забезпечення економічно, екологічно і соціально збалансованого ведення лісового господарства шляхом виконання відповідних загально визначених і таких, що заслуговують на довіру, стандартів.

Екологічно збалансоване і відповідальне ведення лісового господарства передбачає заготівлю лісоматеріалів та іншої лісової продукції при одночасному збереженні біорізноманіття та продуктивності лісів, природних екологічних процесів.

Проведення сертифікації здійснюється акредитованими на міжнародному (чи національному на підставі схвалених міжнародних процедур) рівні організаціями. Такі процедури сертифікації гарантують незалежність, неупередженість та об'єктивність оцінки ведення лісового господарства у будь-якій країні. Наразі така сертифікація діє у 82 країнах світу.

Майже всі з FSC-сертифікованих лісів держави належать до сфери управління Держлісагентства. На сьогодні близько половини підпорядкованих Держлісагентству лісів вже сертифіковані. Нагадуємо, що процес сертифікації є добровільним, а відсутність сертифікату не говорить про наявність проблем в управлінні лісовим господарством. Високий відсоток міжнародної сертифікації мають, так би мовити, лісисті області України. І ми будемо продовжувати цю роботу. На жаль, у південних і східних областях сертифікація не відбувалася у зв'язку з відсутністю фінансування.

2.2. ОХОРОНА І ЗАХИСТ ЛІСІВ

Відповідно до статті 89 Лісового кодексу України охорону і захист лісів, що належать до сфери управління Держлісагентства, здійснюють працівники державної лісової охорони.

Працівники державної лісової охорони здійснюють охорону і захист лісів від пожеж, незаконних рубок, захист від шкідників та хвороб у межах існуючого законодавчого поля – основні завдання та повноваження працівників державної лісової охорони визначені статтями 90-92 Лісового кодексу України та Положенням про державну лісову охорону, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16.09.2009 № 976.

2.2.1. Охорона лісів від незаконних рубок

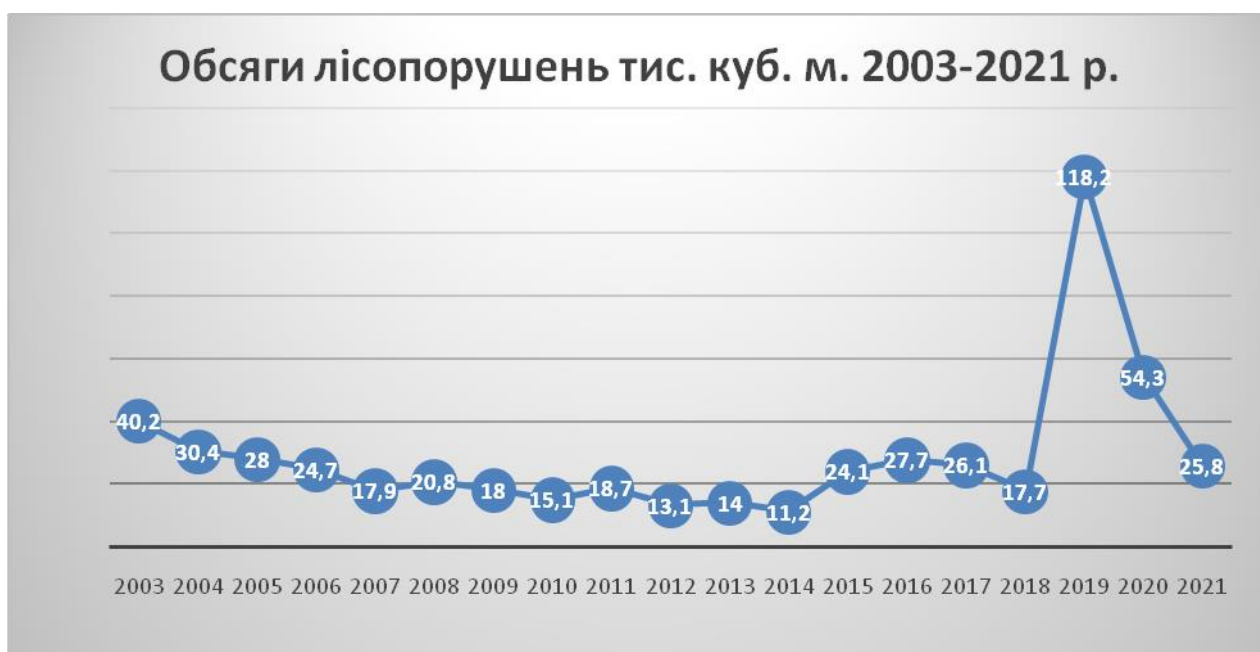
Обсяг незаконних рубок склав 25,8 тис. куб. м, що становить 48 % від обсягу за аналогічний період 2020 року (54,3 тис. куб. м). Сума заподіяної шкоди – 213,9 млн грн, що становить 48 % від обсягу за аналогічний період

2020 року (444,1 млн грн), відшкодовано – 9,2 млн грн або 4 % (2020 р. – 5,7 млн грн).

Найбільші обсяги незаконних рубок виявлені у лісах підприємств Закарпатського облуправління 9,5 тис. куб. м (ДП «Іршавський лісгосп» – 4,5 тис. куб. м, ДП «Ясінянське ЛМГ» – 2,2 тис. куб. м), Харківського – 2,9 тис. куб. м (ДП «Жовтневий лісгосп» – 1,0 тис. куб. м), Херсонського – 2,0 тис. куб. м (ДП «Голопристанське ЛМГ» – 1,2 тис. куб. м), Вінницьке – 1,6 тис. куб. м, Дніпропетровське – 1,5 тис. куб. м (ДП «Верхньодніпровський лісгосп» – 1,0 тис. куб. м).

Причини виникнення незаконних рубок:

- соціальна – низький рівень соціально-економічного розвитку сільських регіонів (високий рівень безробіття серед населення, яке здійснює заготівлю дров'яної деревини для задоволення життєво необхідних потреб, низькі заробітні плати, низька інвестиційна активність тощо);
- економічна – отримання швидкої вигоди окремими громадянами або організованими групами, що здійснюють заготівлю крупномірних та цінних сортиментів деревини для переробки або комерційного продажу. Головним споживачем такої деревини є лісопильні об'єкти (пилорами), що діють за межами чинного законодавства.

Розслідування обставин скоєння незаконних рубок свідчить про те, що головними причинами збільшення їх обсягів є діяльність технічно оснащених злочинних груп, низький рівень матеріального забезпечення населення, яке змушене задовольняти свої життєві потреби у незаконний спосіб, а також велика кількість неконтрольованих приватних пилорам, які скуповують незаконно добуту деревину.

У значній мірі поширенню незаконних рубок у південних і східних регіонах України сприяє відсутність бюджетного фінансування для утримання

працівників державної лісової охорони, що спонукає їх до звільнення з роботи за власним бажанням, внаслідок цього значні площі лісів залишаються без нагляду. Чисельність працівників нижньої ланки державної лісової охорони протягом 2016-2021 років знизилась більш як на 2000 осіб, що не дозволяє якісному здійсненні повноважень державної лісової охорони.

2.2.2. Охорона лісів від пожеж

За 2021 рік в лісах галузі ліквідовано 659 пожеж на площі 289 га, що в 4 рази менше від кількості та в 258 разів від площі загорянь за 2020 рік. Середня площа однієї пожежі зменшилася в 66 разів та склала 0,44 гектара, а збитки – 2,1 млн грн (для порівняння – у 2020 році збитки, завдані лісовими пожежами, склали понад 19,3 млрд грн, а у 2019 році – 6,7 млн гривень). Причиною виникнення лісових пожеж, у переважній частині випадків, є необережне поводження з вогнем населення. У 29% випадків до гасіння лісових пожеж залучалися сили та засоби територіальних підрозділів ДСНС.

Найбільшу кількість пожеж зареєстровано у Херсонському (114 випадків), Харківському (91), Луганському (68), Київському (67) та Дніпропетровському (64) управліннях, а площа - у Дніпропетровському (50 га), Житомирському (42), Херсонському (39), Луганському (36) та Харківському (33) управліннях. У двох випадках (Волинське та Луганське управління) пожежі з низових розвинулися у верхові.

Допущено тільки одну велику пожежу на площі 6 га (Дніпропетровське управління), яка виникла внаслідок військових навчань, в той час як в минулому році їхня кількість становила 95 випадків загальною площею 72,5 тис. гектарів.

Державні підприємства галузі активно приймають участь у ліквідації пожеж, що виникають у природних екосистемах (поля, луки, торфовища, смітники, сільськогосподарські угіддя тощо), що межують з лісовими масивами. З початку року відомчою пожежною охороною прийнято участь у ліквідації 12173 випадків пожеж у природних екосистемах на загальній площі 8,96 тис. гектарів.

З метою попередження лісових пожеж підприємствами влаштовано 48,0 км протипожежних розривів і бар'єрів та 53,1 тис. км мінералізованих смуг, проведено догляд за ними в обсязі 275,9 тис. кілометрів.

У лісових масивах вздовж доріг загального користування та у місцях відпочинку населення виставлено 12,9 тис. аншлагів, панно, плакатів на протипожежну тематику. У ЗМІ оприлюднено 4,1 тис. статей, організовано понад 1,9 тис. виступів на радіо та 888 на телебаченні, проведено 24,7 тис. лекцій і бесід про дотримання вимог пожежної безпеки в лісах. Перекрито 14,7 тис. позапланових доріг.

Проведено 26,6 тис. рейдів щодо дотримання вимог Правил пожежної безпеки в лісах України, складено 233 адміністративні протоколи на порушників пожежної безпеки на загальну суму 369 тис. гривень.

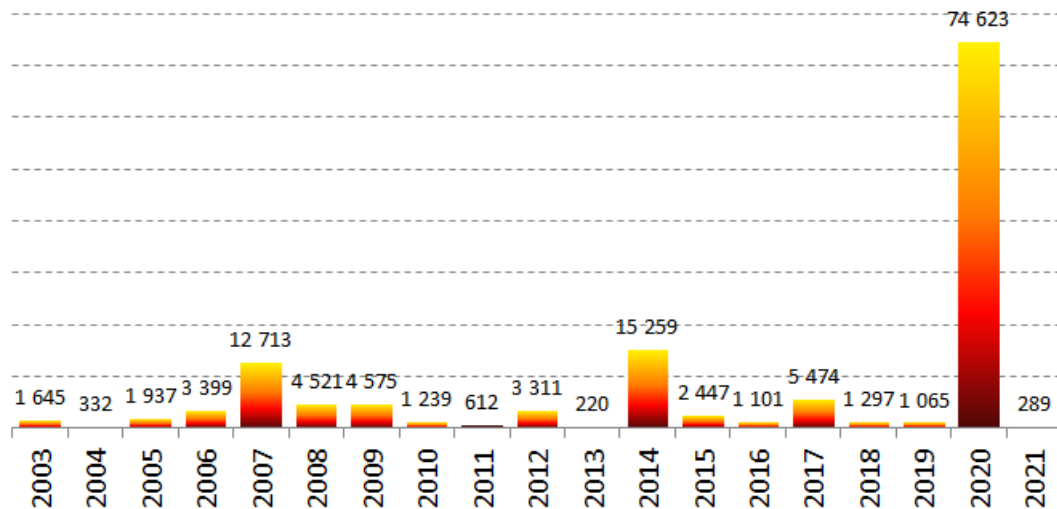
Затверджено Розрахунок сил та засобів для формування територіальними органами зведених загонів пожежогасіння для ліквідації масштабних, складних і тривалих пожеж у природних екосистемах (наказ Держлісагентства від 29.04.2021 № 290). Проведені навчання з гасіння умовних лісових пожеж із залученням сил і засобів інших областей для відпрацювання спільних дій, а також перевірки готовності пожежної техніки та дій протипожежних угруповань Держлісагентства (відповідно до наказів Держлісагентства від 11.05.2021 № 296 та від 13.05.2021 № 299). У навчальних тренуваннях брали участь не тільки протипожежні формування Держлісагентства, але й територіальні підрозділи ДСНС і представники об'єднаних територіальних громад та місцевих держадміністрацій. У цілому за сценарієм тренувань на територіях одинадцяти областей було локалізовано і ліквідовано умовних лісових пожеж на площі 400 га, у тому числі верхових – 100 гектарів. До проведення навчань залучено 583 особи державної лісової охорони та відомчої пожежної охорони і 205 одиниць техніки Держлісагентства з 24 областей, 81 рятувальник та 37 одиниць техніки ДСНС, 13 осіб і 3 одиниці техніки місцевих громад. На тренувальних навчаннях в Херсонській області був використаний один гвинтокрил Мі-8, оснащений засобами пожежогасіння.

На виконання наказу Держлісагентства від 20.05.2021 № 322 у травні-червні 2021 року проведена перехресна перевірка лісогосподарських підприємств із питань своєчасного виявлення та гасіння умовних лісових пожеж, стану здійснення профілактичних попереджувальних заходів, утворені комісії з числа працівників управлінь та підприємств сусідніх областей, за результатами якої видано наказ Держлісагентства від 13.07.2021 № 428 щодо вжиття додаткових заходів про посилення охорони лісів від пожеж та недопущення подібних порушень.

Відповідно до пункту 6 протоколу № 32 позачергового засідання Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій від 28.07.2021 керівництво Держлісагентства і начальники територіальних управлінь взяли участь у командно-штабних тренуваннях 12.08.2021 з метою відпрацювання дій органів управління та порядку організації ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, пов'язаних з лісовими пожежами. У серпні 2021 року державні лісогосподарські підприємства взяли участь у командно-штабних навчаннях за участю протипожежних формувань рятувальників та територіальних громад.

Для протидії лісовим пожежам Держлісагентство впровадило автоматизовану систему «Пожежі», робота якої базується на використанні результатів дистанційного зондування Землі засобами супутникових технологій та наповнюється оперативними даними про загоряння в лісових масивах, а також інформацією про хід їхнього гасіння.

Динаміка площі лісових пожеж, га

2.2.3. Захист лісів від шкідників і хвороб

Важливим напрямком діяльності підвідомчих підприємств, який потребує здійснення комплексу організаційних та практичних заходів, є захист лісів від шкідників і хвороб та іншого негативного впливу.

Загальна площа всихання лісів, підприємств які належать до сфери управління Держлісагентства, станом на 01.01.2021 становила 258 тис. га, за оперативними даними зафіксовано нових осередків за поточний рік 188 тис. га, ліквідовано 191 тис. га залишок на 31.12.2021 становить 255 тис. га, з яких: насаджень сосни звичайної – 104 тис. га, ялини європейської – 14 тис. га, дуба звичайного – 80 тис. га та інших порід – 57 тис. гектарів.

У 2021 році заходи з поліпшення санітарного стану лісів проведені на загальній площі 215,3 тис. га, заготовлено 7,4 млн. куб. м деревини, що становить 81 % по площі та 86% по масі відповідно до запланованого об'єму.

Протягом 2021 року від сильних поривів вітру було пошкоджено 24,8 тис. га лісових насаджень, загальною масою 747,9 тис. куб. м деревини.

Загальна площа пошкоджених насаджень підвідомчих підприємств становить 27,5 тис. га масою 829,2 тис. куб. м. Розроблено насаджень, пошкоджених вітровалами та буреломами на площі 23,7 тис. га заготовлено 737,4 тис. куб. м деревини, що становить 86 % по площі та 89 % по масі відповідно до загального об'єму.

У минулому році шкідники і хвороби лісу найбільше уражали штучно створені ліси на Півдні та Сході України, але останнім часом, у зв'язку зі сприятливими кліматичними умовами, розповсюдження шкідників і хвороб лісу охопило всю територію України.

Роботи із захисту лісів здійснює спеціалізована лісозахисна служба, яка організована на базі 7 державних спеціалізованих лісозахисних підприємств.

Пріоритетним напрямком діяльності лісозахисної служби є розробка та впровадження біологічних засобів боротьби зі шкідниками лісу. Такі засоби не шкідливі для людини та довкілля і застосовуються в густонаселених районах України і в лісах, де використання хімічних засобів боротьби заборонено. Цим напрямком активно займається державне спеціалізоване лісозахисне підприємство «Харківлісозахист».

В лабораторії державного спеціалізованого лісозахисного підприємства «Харківлісозахист» проводяться роботи щодо штучного вирощування мурахожука (*Thanasimus formicarius*) проти стовбурових шкідників. Проведено випуск біологічного матеріалу в насадженнях підвідомчих підприємств, а також інших лісокористувачів та власників лісів, на загальній площі 109 гектарів.

Винищувальні заходи боротьби із залученням спеціалістів державних спеціалізованих лісозахисних підприємств проведені на площі 0,8 тис. гектарів.

Необхідно зазначити, що з 2019 року в Україні виявлено небезпечний карантинний вид – ясеневі смарагдова вузькотіла златка (*Agrilus planipennis*), яка є агресивним стовбуровим шкідником та заселяє дерева ясеня пенсільванського (*Fraxinus pennsylvanica*) без видимих ознак ослаблення, що прискорює їхній відпад.

Протягом 2021 року проведено заходів із ліквідації виявлених осередків карантинного шкідника Ясеневі смарагдової вузькотілої златки (*Agrilus planipennis*) у насадженнях підприємств Держлісагентства на загальній площі 562 гектари.

2.3. ВИКОРИСТАННЯ ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

2.3.1. Реалізація деревини

Державні лісогосподарські підприємства, які належать до сфери управління Держлісагентства, здійснювали реалізацію лісоматеріалів відповідно до законодавства, яке у 2021 році зазнало значних змін:

- з 01 квітня експериментальний проект щодо проведення електронних аукціонів з продажу необробленої деревини, що передбачений постановою Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1178 вважається завершеним;
- зі змінами, внесеними Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» від 19.06.2020 № 738-IX, з 01 липня у новій редакції набрали чинності Закони України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» та «Про товарні біржі».

Законом України «Про товарні біржі» деревина віднесена до продукції, яка є біржовим товаром та активом, допущеним до біржових торгів.

Для стабільного забезпечення ринку деревиною лісогосподарські підприємства здійснювали реалізацію лісоматеріалів на товарних біржах, які отримали ліцензії Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

Протягом 2021 року державними лісогосподарськими підприємствами, які належать до сфери управління Держлісагентства, було заготовлено близько 14,9 млн м³ лісоматеріалів, у тому числі 7,2 млн м³ лісоматеріалів хвойних порід, 4,0 млн м³ – твердолистяних.

На внутрішній ринок реалізовано близько 12,7 млн м³ лісоматеріалів, з яких 5,4 млн м³ лісоматеріалів круглих, 3,4 млн м³ деревини дров'яної промислового використання, 3,9 млн м³ деревини дров'яної непромислового використання.

Загальний обсяг реалізованих лісоматеріалів у діючих оптових цінах (без ПДВ) становив близько 17,9 млрд грн.

Середньозважена вартість одного знеособленого кубометра лісоматеріалів у 2021 році становила 1412 грн без ПДВ, що на 563 грн більше, ніж за аналогічний період минулого року.

Вартість знеособленого кубометра лісоматеріалів круглих соснових становила 1975 грн, дубових – 9642 грн, березових – 2200 грн, вільхових – 1997 грн.

Прийняття зазначених нормативно-правових актів остаточно направило вектор розвитку внутрішнього ринку лісоматеріалів, а саме у бік проведення електронних аукціонів.

На електронні аукціонні торги 2021 року лісогосподарськими підприємствами було виставлено понад 9,8 млн м³ необробленої деревини, загальна початкова вартість становила 17 млрд грн.

За результатами проведених електронних аукціонів обсяг продажу необробленої деревини становив близько 8,3 млн м³, загальна реалізаційна вартість становила близько 19,5 млрд грн.

Вважаємо, що розвиток біржової торгівлі деревиною сприятиме розвитку конкуренції на ринку, дозволить створити в Україні національний ціновий індекс, який відобразатиме об'єктивну вартість ресурсу та базуватиметься на балансі попиту і пропозиції.

2.3.2. Електронний облік деревини

Електронний облік деревини здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1142 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених і контролю за не перевищенням обсягу внутрішнього споживання вітчизняних лісоматеріалів необроблених».

Зазначеним актом Уряду запроваджено обов'язкове ведення електронного обліку деревини власниками лісів та постійними лісокористувачами України.

Відповідно до пункту 6 зазначеної постанови, наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 27.09.2021 № 621, (zareestr. в Міністерстві юстиції України 13.10.2021 за № 1343/36965), затверджено Інструкцію з ведення електронного обліку деревини.

Систематизація інформації про походження, заготівлю та реалізацію лісоматеріалів здійснюється Єдиною державною системою електронного обліку деревини.

На виконання доручень Уряду складено перелік лісокористувачів, який охоплює 805 суб'єктів різних форм власності.

Станом на 31.12.2021 до системи електронного обліку деревини підключено 567 постійних лісокористувачів, з яких 328 – державні лісогосподарські підприємства, 30 – державні організації (установи), 153 – комунальні підприємства та установи, 56 – лісокористувачі, що належать до інших організаційно-правових форм господарювання.

Доступ до Єдиної державної системи електронного обліку деревини надано Міністерству внутрішніх справ України, Національній поліції України, Державній фіскальній службі України, Службі безпеки України та іншим державним органам.

Держлісагентство забезпечує доступ громадськості до інформації щодо використання лісових ресурсів. На офіційному сайті адміністратора Єдиної державної системи електронного обліку деревини ДП «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр» (<https://www.ukrforest.com>) реалізовано можливість перевірки законності заготівлі деревини через систему «Ліс у смартфоні» (<https://lk.ukrforest.com>) та здійснення онлайн перевірки лісоматеріалів (<https://open.ukrforest.com>) за номером бирки, номером ТТН та номером транспортного засобу.

Триває погодження проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про реалізацію експериментального проекту щодо видачі спеціального дозволу на використання лісових ресурсів (лісорубний квиток) та сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів». Зазначене дозволить уніфікувати підходи щодо видачі спеціального дозволу на використання лісових ресурсів (лісорубного квитка) в електронній формі, а також затвердити механізм видачі сертифіката про походження лісоматеріалів

та виготовлених з них пиломатеріалів «Сертифікат походження лісоматеріалів» в електронній формі.

2.3.3. Будівництво лісових автомобільних доріг

Відповідно до наказу Держлісагентства від 11.03.2021 № 166 "Про затвердження Зведеного плану будівництва, відновлення, ремонту та реконструкції лісових автомобільних доріг на 2021 рік за власні кошти лісогосподарських підприємств" лісогосподарськими підприємствами заплановано побудувати, відремонтувати і реконструювати 114 км земляного полотна лісових автомобільних доріг та 147 км облаштувати дорожнім одягом. Роботи були заплановані на 117 об'єктах.

До зазначеного плану було внесено зміни, відповідно до яких підприємствами галузі загалом було виконано будівельні роботи загальною протяжністю 131,6 км земляного полотна та 160,8 км облаштовано дорожнім одягом. Зокрема, збудовано 82,5 км земляного полотна усіх типів лісових автомобільних доріг, у тому числі 68,5 км – II типу та 14,0 км – III типу; облаштовано дорожнім одягом 72,7 км лісових доріг, серед яких 6,1 км – I типу, 56,1 км – II типу та 10,5 км – III типу. Обсяг капітального ремонту та реконструкції склав 49,1 км земляного полотна та 88,1 км дорожнього одягу.

2.3.4. Використання енергоносіїв та енергоефективність

Обсяг використаних за 12 місяців 2021 року паливно-енергетичних ресурсів становить 125,3 тис. тонн умовного палива, загальною вартістю 1352,3 млн грн. Порівняно з аналогічним періодом минулого року споживання енергоносіїв в натуральному виразі збільшилося на 2%, а видатки на їх закупівлю – на 24,3%.

Середня вартість однієї тони умовного палива у 2021 році склала 10798,1 грн. У 2020 році ця вартість становила 8341,7 грн.

Споживання світлих нафтопродуктів збільшилося на 2% у порівнянні з минулим роком і становить 34,7 тис. тонн. Витрати на закупівлю світлих нафтопродуктів зросли на 208,6 млн грн (23,4%) і складають 891,9 млн грн.

Середньогалузева вартість знеособленої тонни бензину за звітний період становить близько 28,9 тис. грн, дизпалива – 24,7 тис. грн.

Питомі витрати світлих нафтопродуктів в середньому становлять 1,0 кг на 1 тис. грн. реалізованої продукції. У порівнянні до аналогічного періоду минулого року їх вартість зменшилась і складає 39,3 грн.

У порівнянні з відповідним періодом минулого року обсяг спожитої електроенергії збільшився на 3,7% і складає 70,7 млн кВт/год на суму 226,4 млн грн. Витрати на закупівлю електроенергії збільшилися на 59 млн грн (26,1%). Середньогалузева вартість 1 тис. кВт у 2021 році збільшилася на 23,2% і становить 3204,5 грн.

Для виробничих потреб та опалення приміщень використано 38,9 тис. куб. м природного газу (зменшення обсягу на 13,9% у порівнянні з минулим роком) на суму 579,5 тис. грн (зростання витрат на 46,6%).

У 2021 році спожито близько 138,3 тис. куб. м дров на суму 48,8 млн грн.

2.4. МИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Площа мисливських угідь в Україні, які надані в користування 1140 підприємствам, установам, організаціям, становить близько 40 млн га, із них надано: 340 організаціям УТМР – 24 млн га або 60% від загальної площі, 190 підприємствам Держлісагентства – 4,2 млн га або (10,5%) від загальної площі, 610 користувачам іншої форми власності (клуби, громадські організації) – 11,8 млн га або (29,5%) від загальної площі.

В Україні зареєстровано близько 800 тис. мисливців.

За 2021 рік мисливцям надано 275637 адміністративних послуг, в тому числі послугу з видачі посвідчення мисливця отримали 13415 осіб, а щорічні контрольні картки обліку добутої дичини і порушень правил полювання – 262222 особи. Сума коштів, зарахованих до місцевих бюджетів за надання цих адміністративних послуг становила 3 млн. 445,5 тис. грн. і за справляння державного мита за право полювання на суму 445,8 тисяч гривень.

У 2021 році за видачу 19848 ліцензій на добування ліцензійних видів мисливських тварин користувачам мисливських угідь отримано на рахунок Держлісагентства 6 млн. 352,2 тисяч гривень.

Охорона угідь від браконьєрства

Питання охорони і відтворення мисливських тварин є пріоритетним в діяльності Держлісагентства, як центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства.

Працівники лісової охорони постійно здійснюють рейди з охорони державного мисливського фонду та боротьби з браконьєрством.

З початку 2021 року в Україні на порушників правил полювання складено 3152 протоколи, винесено постанов на загальну суму 742,8 тис. грн., в тому числі працівниками підприємств Держлісагентства складено 2337 протоколів (74,1 % до всіх протоколів), УТМР – 379 (12%), екологічною інспекцією – 363 (11,5 %), іншими – 73 (2,3 %).

Згідно з розпорядженням КМУ від 21.07.2021 року №823-р врегульовано питання використання Державним агентством лісових ресурсів України залишок коштів спеціального фонду державного бюджету, що надійшли як плата за послуги, в сумі 65115,5 тис. гривень, який утворився станом на 1 січня 2021 р., на здійснення заходів та виконання завдань і функцій Державного агентства лісових ресурсів.

З метою ефективності боротьби з порушниками правил полювання та його проведенням, обліками чисельності мисливської фауни, Держлісагентством

було закуплено 37 одиниць транспортних засобів спеціалізованого призначення типу пікап , 24 квадроцикли, 1 патрульний човен, 27 тепловізорів та 1 квадрокоптер з тепловізійною камерою. Технічні засоби передали в регіони і очікуємо результативної роботи у вищезгаданих напрямках.

Нормативно-правова робота

В минулому році було врегульовано питання проведення заходів державного нагляду (контролю) у сфері мисливського господарства шляхом прийняття наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 14 січня 2021 року № 14 «Про затвердження Уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері мисливського господарства та полювання», який зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27 січня 2021 р. за № 106/35728.

Отже, Держлісагентство та його територіальні органи мають усі законодавчі підстави здійснювати відповідні заходи.

2.5. НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Продовжується виконання досліджень за рахунок коштів Державного бюджету відповідно до Тематичного плану науково-дослідних досліджень Держлісагентства на 2020–2024 роки (далі – Тематичний план).

Оновлено склад Науково-технічної ради Держлісагентства, проведено 3 засідання НТР, розглянуто 16 документів.

За результатами державної атестації наукових установ УкрНДІЛГА в першому кварталі 2021 року отримало свідоцтво строком на 5 років і віднесено до I класифікаційної групи наукових установ, УкрНДІГірліс отримало свідоцтво на 3 роки і віднесено до II класифікаційної групи наукових установ. Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України обидва науково-дослідних інститута було включено до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави.

Продовжується науково-дослідна робота за 13 темами УкрНДІЛГА та підприємств дослідної мережі та 4 темами УкрНДІГірліс.

За запитами Держлісагентства, НАН, НААН, міністерств і відомств науковими установами галузі у першому півріччі розроблено та надано:

- пропозиції до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» стосовно удосконалення процедури оцінки впливу на довкілля у лісовому господарстві;

- обґрунтування створення лісових селекційно-насінневих центрів зі встановленням автоматизованих ліній та полів дорощування для вирощування

садивного матеріалу із закритою кореневою системою в різних природно-кліматичних зонах України;

- висновки та пропозиції щодо затвердження проєктів лімітів використання мисливських тварин державного мисливського фонду і встановлення норм відстрілу у сезон полювання 2021–2022 рр.;

- пропозиції щодо вирішення проблеми регулювання заходів зі зменшення викидів та збільшення поглинання парникових газів, запобігання кліматичним змінам та адаптації до зміни клімату;

- пропозиції до проєкту «Методики визначення величини лісового податку»;

- пропозиції щодо самозаготівлі деревини дров'яної населенням;

- пропозиції щодо питання реформування державних лісгосподарських підприємств шляхом їх реорганізації;

- матеріали щодо сплати податків підприємствами лісового господарства у разі їхнього реформування;

- пропозиції щодо внесення уточнень, змін та доповнень до «Інструкції з проєктування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів»;

- підготовлено пропозиції стосовно організації розробки галузевих будівельних норм, які повинні регулювати створення транспортної інфраструктури в лісах України;

- підготовлено пропозиції, спрямовані на ефективне запровадження класифікації стану водозборів в Українських Карпатах;

- пропозиції до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» щодо внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 761 «Про затвердження Порядку спеціального використання лісових ресурсів»; постанови Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 № 724 «Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів»; постанови Кабінету Міністрів України від 22.10.2008 № 929 «Про затвердження правил рубок головного користування в гірських лісах Карпат».

Проведено дослідження щодо відновлення лісів на згарищах Луганської області, розроблено відповідні рекомендації для підприємств лісового господарства, наукових і проєктних організацій.

Проведено дослідження за міжнародним проєктом між ФАО та УкрНДЛГА «Оцінка потенціалу придатності земель для розробки комплексних планів землекористування з використанням дистанційного зондування та ГІС (на прикладі Харківської обл.)», за результатами якого розроблено методологічний підхід до створення інтегрованих карт управління земельними ресурсами, ідентифіковано та картографовано землі, у тому числі під полезахисними лісовими смугами (ПЛС), за допомогою засобів дистанційного

зондування Землі та засобів ГІС, а також створено інтегровані карти управління земельними ресурсами, зокрема ПЛС (на прикладі Краснокутської та Роганської ОТГ).

Геопортал «Ліси України» запроваджено в діяльність близько 100 лісгосподарських підприємств 14 областей України, зокрема у 2021 році геопортал було запроваджено у діяльність 56 лісгосподарських підприємств.

У червні 2021 р. було проведено міжнародну науково-практичну конференцію «Лісівнича наука: стан, проблеми, перспективи розвитку», присвячену 90-річчю від часу заснування УкрНДЛГА.

Підготовлено до друку черговий випуск фахового збірника «Лісівництво та агролісомеліорація».

У жовтні 2021 р. у конференц-залі УкрНДЛГА за ініціативи Інституту відбулося засідання Ради Північно-Східного наукового центру Національної академії наук України і МОН України, який координує та популяризує наукову та освітню діяльність близько 80 установ Харківської, Полтавської та Сумської областей. На засіданні обговорювалися наукові засади стратегії адаптації лісів та лісового господарства України в умовах зміни клімату.

У травні 2021 р. директора УкрНДЛГА, доктора с.-г. наук, професора, члена-кореспондента НААН України Ткача В.П. було обрано членом-кореспондентом Національної академії наук України за спеціальністю «Екологія лісів».

Старший науковий співробітник лабораторії лісових культур та агролісомеліорації, к.с.-г.н. Румянцев М. Г. став переможцем Харківського обласного конкурсу молодих вчених, отримавши стипендію імені О. Н. Соколовського в номінації аграрні науки.

2.6. МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Співпраця з міжнародними організаціями та процесами

Співпраця з міжнародними організаціями та процесами здійснювалась у відповідності до повноважень, наданих постановою Кабінету Міністрів України від 13.09.2002 №1371. Зокрема, у 2021 році:

Взято участь у роботі 16-ї сесії ФЛООН.

Взято участь у двох експертних обговореннях стосовно підготовки звіту з виконання міжнародних домовленостей щодо лісів та формату звітності з виконання Стратегічного плану ООН щодо лісів.

На постійній основі виконувались зобов'язання обов'язки співголови спільного бюро Європейської лісової комісії ФАО і Комітету по лісу та лісовій галузі ЄЕК ООН та голови виконавчого комітету Європейської лісової комісії ФАО

Взято участь у 42-й сесії робочої групи з питань лісової статистики, економіки та управління ЄЕК ООН/ФАО та спільній сесії Європейської лісової комісії ФАО і Комітету по лісу та лісовій галузі ЄЕК ООН.

Взято участь у вебінарі стосовно підвищення ролі не деревних лісових продуктів.

Взято участь у підготовці та проведенні Міністерської конференції з відтворення лісових ландшафтів та внеску регіону Східної та Південно-Східної Європи у виклик Бонна та ініціативу ЕССА 30.

Завершено процес підготовки та взято участь у проведенні 8-ї Міністерської конференції по захисту лісів Європи.

Опрацьовано проєкт програми роботи процесу на наступні 4 роки.

Взято участь в анкетуванні стосовно «зелених» робочих місць та започаткуванню механізму попередження наслідків стихійних лих.

Взято участь у роботі групи експертів по лісовому господарству та робочій зустрічі з оцінки впливу змін клімату на лісові екосистеми.\

Двостороннє співробітництво

Фахівці Держлісагентства взяли участь у трьох міжнародних поїздках до Латвійської Республіки з метою обміну досвідом, 4 круглих столах з представниками лісової адміністрації Австрійської Республіки, Баварії та КНР, 4 тренінгах (3 он-лайн з Лісовою Службою США та 1 в Турецькій Республіці), забезпечено візити 3 міжнародних делегацій (Латвійська та Турецька Республіки, ФАО).

Проведена зустріч з представниками Посольства Японії та Латвії в Україні стосовно питань розширення співпраці у галузі лісового господарства та можливих напрямів підтримки такої співпраці.

Підписаний Меморандум про співпрацю між Латвійською лісовою компанією та Держлісагентством.

Схвалений закон про приєднання України до Конвенції про Європейський інститут лісу.

Проекти міжнародної технічної допомоги

Розпочато реалізацію проєкту ФАО з питань боротьби з всиханням соснових насаджень. Проведено 2 робочі наради та вступний семінар по проєкту. Проведено анкетування стосовно стану лісопатологічного моніторингу. Організовано та проведено візит місії ФАО в Україну.

Розпочато реалізацію проєкту ФАО «Всесторонні, конкурентноспроможні та сталі ланцюги постачання в сільському, лісовому та рибному господарстві»(GCP/UKR/012/EC).

Розпочато виконання українсько-німецького проекту «Технічна підтримка розвитку лісової політики та проведення національної інвентаризації лісів». Сформовані робочі групи, опрацьовано план робіт проекту на 2022 рік.

Завершено виконання проекту USAID, направлено на подолання наслідків пожеж в Луганській області. Зокрема складено звіт про економічні наслідки лісових пожеж 2020 року на Луганщині; методологію оцінки економічного впливу наслідків пожеж на лісове господарство; звіти щодо обсягів деревини, пошкодженої та знищеної пожежами, практик її заготівлі; рекомендації зі збереження насінневих дерев та ключових біотопів; комерційну та управлінську модель для виробництва деревного біопалива тощо. Опрацьовується питання підписання Меморандуму про співпрацю з проектом.

Продовжується виконання міжнародного проекту «Ліс у жіночих руках».

2.7. РОБОТА З ГРОМАДСЬКІСТЮ

Громадська рада

Сформовано новий склад Громадської ради при Держлісагентстві. Проведено сім засідань Громадської ради, обрано та переобрано її керівний склад та схвалено Положення.

Громадські акції

Організовано та проведено весняну та осінні акції «Створимо ліси разом».

В рамках проведення Акції цієї осені висаджено майже 60 млн штук сіянців та саджанців, з них 6,6 млн штук висаджено іншими постійними лісокористувачами комунальної й державної власності.

Крім представників державних лісогосподарських підприємств в заходах з висаджування дерев взяли участь майже 14 тис чол. учнівської та студентської молоді; понад 7.5 тис представників громадських організацій; представники органів влади, ЗМІ.

За період Акції лісогосподарськими підприємствами проведено: 348 екскурсій для дітей та громадськості, 140 уроків на лісівничу тематику. Проведено майже 700 заходів з озеленення територій навчальних закладів, дитячих садочків, лікарень, місць відпочинку тощо.

Розроблено та презентовано окремий сайт для висвітлення реалізації програми Президента України «Зелена країна» (Зелена країна (zelenakraina.gov.ua)).

Надано сприяння у підготовці та проведенні акції озеленення «Озеленення планети» та «Об'єднуємо один мільйон людей за добу».

Налагоджена співпраця з корпорацією АТБ, компанією «Нова Пошта», проектом «Мама посади дерево» та косметичною лінією Davines, як спонсорами робіт з лісовідтворення.

2.8. НОРМОТВОРЧА РОБОТА

У 2021 році прийнято Закон України «Про приєднання України до Конвенції про Європейський інститут лісу» від 21.10.2021 № 1825-IX, Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації положень деяких міжнародних угод та директив Європейського Союзу у сфері охорони тваринного та рослинного світу» від 15.07.2021 № 1684-IX.

Верховною Радою України у першому читанні прийнято за основу 18.11.2021 проєкт Закону України «Про ринок деревини» (реєстр. № 4197-д від 10.09.2021). Наразі проєкт Закону готується до другого читання.

Верховною Радою України у першому читанні прийнято за основу 15.07.2021 проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо збереження лісів» (реєстр. № 5650 від 11.06.2021). Наразі проєкт Закону готується до другого читання.

Прийнято постанови Кабінету Міністрів України:

- від 21.04.2021 № 392 «Про затвердження Порядку проведення національної інвентаризації лісів та внесення зміни у додаток до Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних»;

- від 09.06.2021 № 602 «Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансування заходів з ведення лісового і мисливського господарства, охорони і захисту лісів у лісовому фонді, створення захисних лісових насаджень та полезахисних лісових смуг»;

- від 16.06.2021 № 628 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) за додержанням нормативно-правових актів щодо ведення лісового господарства Державним агентством лісових ресурсів»;

- від 14.07.2021 № 718 «Про внесення зміни до пункту 1 Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями» (спрямування 30 відсотків чистого прибутку (доходу) від діяльності на придбання необоротних активів, необхідних для здійснення заходів з охорони, захисту, використання та відтворення лісів).

З метою використання Державним агентством лісових ресурсів України залишку коштів спеціального фонду за бюджетною програмою 2709010 «Керівництво та управління у сфері лісового господарства» на здійснення заходів та виконання завдань і функцій Державного агентства лісових ресурсів України забезпечено прийняття розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 № 823-р «Питання спрямування Державним агентством лісових ресурсів коштів спеціального фонду державного бюджету у 2021 році».

Для перерозподілу видатків Державного агентства лісових ресурсів України за бюджетною програмою 2709060 «Ведення лісового і мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді» забезпечено прийняття розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.05.2021 № 521-р «Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів на 2021 рік».

Прийнято накази Міндовкілля:

- від 27.09.2021 № 621 «Про затвердження Інструкції з ведення електронного обліку деревини»;

- від 22.07.2021 № 494 «Про затвердження показників регіональних нормативів оптимальної лісистості території і мінімально необхідної захисної лісистості агроландшафтів України»;

- від 27.05.2021 № 346 «Про затвердження Лімітів використання (відстрілу, відлову) диких парнокопитних та хутрових звірів і встановлення Норм відстрілу інших мисливських тварин, віднесених до державного мисливського фонду, одним мисливцем за день полювання у сезон полювання 2021-2022 років»;

- від 22.04.2021 № 270 «Про затвердження Положення про функціональну підсистему охорони і захисту лісів єдиної державної системи цивільного захисту»;

- від 26.03.2021 № 217 «Про затвердження Положення про обласні управління лісового та мисливського господарства Державного агентства лісових ресурсів України»;

- від 14.01.2021 № 14 «Про затвердження Уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері мисливського господарства та полювання»;

- від 15.11.2011 №749 «Порядок ведення лісовпорядкування», юстований 21.12.2021 №1644/37266.

2.9. КАДРОВА РОБОТА

За 2021 рік оголошено 5 доборів на вакантні посади державної служби апарату Держлісагентства та територіальних органів, а саме: головних спеціалістів Відділу лісового господарства Управління лісового господарства та відтворення лісів, Сектору внутрішнього аудиту, відділу праці, заробітної плати та економічного розвитку Управління стратегії та економічного розвитку; начальника Луганського ОУЛМГ; заступника начальника Чернігівського ОУЛМГ та 30 конкурсів на зайняття вакантних посад державної служби апарату Держлісагентства та територіальних органів, а саме: головного

спеціаліста з питань запобігання та виявлення корупції, начальника, головного спеціаліста Відділу охорони і захисту лісів, заступника начальника управління – начальника відділу лісового господарства, начальника відділу лісовідновлення та лісорозведення Управління лісового господарства та відтворення лісів, головного спеціаліста відділу лісового господарства та відтворення лісів, головного спеціаліста відділу фінансування та бюджетних відносин Управління стратегії та економічного розвитку, головного спеціаліста Сектору технічної політики та цифрового розвитку, головного спеціаліста Відділу з персоналу, начальника Дніпропетровського, Закарпатського, Луганського, Миколаївського, Полтавського, Харківського, Чернігівського ОУЛМГ, першого заступника начальника Закарпатського, Харківського ОУЛМГ, заступника начальника з організаційних питань Закарпатського ОУЛМГ, заступника начальника Івано-Франківського, Дніпропетровського, Сумського, Черкаського, Чернівецького, Чернігівського ОУЛМГ.

За 2021 рік згідно пункту 29 постанови Кабінету Міністрів від 02.08.1995 № 597 «Про типову форму контракту з керівником підприємства, що є у державній власності» та відповідно пункту 18 Положення про Порядок укладання Контракту з керівником підприємства, що є у державній власності, при найманні на роботу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 березня 1993 року № 203, за угодою сторін було продовжено 10 контрактів з директорами державних підприємств. Укладено 41 новий контракт з керівниками державних підприємств, 121 директор звільнений з посад (за угодою сторін, по закінченню терміну дії контракту, за порушення умов контракту).

За 2021 рік Держлісагентством винесено 32 дисциплінарні стягнення у вигляді оголошення догани: керівнику ДП «Могилів-Подільське ЛГ» Іщуку В.М. Вінницького ОУЛМГ; ДП «Цуманське ЛГ» Ребару Ю.С., ДП «Любомльське ЛГ» Туревичу В.С., ДП «Турійське ЛГ» Войтюку Д.В. Волинського ОУЛМГ; ДП «Олевське ЛГ» Мазарчуку В.Ю. (2 догани), ДП «Житомирське ЛГ» Карчевському Р.А. Житомирського ОУЛМГ; ДП «Тячівське ЛГ» Катреняк Н.І. (2 догани), ДП «Верхньогірське ЛГ» Плисі-Галатибі М.Д., ДП «Рахівське лісове дослідне господарство» Шемоті В.М. (3 догани), ДП «Ясінянське ЛМГ» Піпашу І.В. (2 догани), ДП «Мокрянське ЛМГ» Кубинцю М.Д. (2 догани), «ДП «Берегівське ЛГ» Шойного Б.А. Закарпатського ОУЛМГ; ДП «Верховинське ЛГ» Александрову О.В. Івано-Франківського ОУЛМГ; Дніпровсько-Тетерівське ЛМГ Юхимчуку В.Я. Київського обласного та по м. Києву УЛМГ; ДП «Бродівське ЛГ» Ониськіву О.Я., ДП «Славське ЛГ» Кокоцю С.Ю., ДП «Золочівське ЛГ» Крутю Р.Р. Львівського ОУЛМГ; ДП «Кодимське ЛГ» Дмуховському І.І. Одеського ОУЛМГ; ДП «Володимирецьке ЛГ» Аврамішину В.В., ДП «Зарічненське ЛГ» Киркевичу С.В. Рівненського ОУЛМГ; ДП «Кременецьке ЛГ» Штиніку П.М. Тернопільського ОУЛМГ; т.в.о. керівника ДП «Гутянське ЛГ» Циганчуку Ю.Б. Харківське ОУЛМГ; ДП «Корсунь-Шевченківське ЛГ» Яценку В.Б. Черкаського ОУЛМГ;

ДП «СЛАП «Сторожинецький держспецлісгосп» Крупчаку В.В., в.о. керівника ДП «Глибоцьке державне спеціалізоване лісгосподарське підприємство агропромислового комплексу «Глибоцький держспецлісгосп АПК» Воробчуку К.Д. Чернівецького ОУЛМГ; ДП «Чернігівське ЛГ» Ревку Ю.А. Чернігівського ОУЛМГ.

Підвищення кваліфікації працівників лісової галузі на базі Українського центру підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів лісового господарства та його філій (далі - Укрцентркадріліс) виконано на 99 відсотків (таблиця додається).

На період дії карантину, установленого з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020 р. № 290, підвищення кваліфікації працівників галузі в Укрцентркадріліс проводились в режимі відеоконференції.

За 2021 рік 73 державні службовці апарату Держлісагентства підвищили кваліфікацію в Інституті державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту, Українській школі урядування, державному університеті «Житомирська політехніка», Інституті права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України та Львівському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України.

2.10. РОБОТА ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Розроблено та наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 07.09.2021 № 502 затверджено Антикорупційну програму на 2021-2023 роки, яка надіслана на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції.

Роботу з оцінки корупційних ризиків у Держлісагентства побудовано на засадах прозорості для суспільства та спрямовано на виявлення потенційних й усунення наявних корупційних ризиків, що сприяє підвищенню ефективності і є свідченням результативності антикорупційної діяльності.

На головній сторінці веб-сайту Держлісагентства наявне посилання на загальнодоступну, спеціальну, окремо визначену рубрику «Гаряча лінія - повідомити про корупцію», де зазначено телефон та електронну пошту для повідомлень про можливі корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення.

З метою виявлення проявів корупції у Держлісагентстві запроваджено моніторинг повідомлень в ЗМІ та інтернет-просторі про факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень з боку працівників Держлісагентства, підприємств, установ і організацій, що належать до сфери управління Держлісагентства.

За результатами зазначеного моніторингу проводяться перевірки, за підсумками яких вживаються відповідні заходи реагування, зокрема, вживаються заходи з мінімізації корупційних ризиків.

У 2021 році направлено 7 повідомлень до Національного агентства з питань запобігання корупції про факти неподання чи несвоєчасного подання працівниками декларацій особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Усвідомлюючи важливість інформаційних кампаній, спрямованих на популяризацію антикорупційних заходів, що здійснюються у державі, роз'яснення положень законодавства про запобігання та протидію корупції, Держлісагентство системно провадить відповідну освітню роботу серед посадовців та співробітників, керівників підпорядкованих підприємств, уповноважених з питань запобігання та виявлення корупції територіальних органів.

ІІІ. ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Фінансування із загального фонду у 2021 році за бюджетними програмами склало 337588 тис. грн (приблизно 20% від потреби у бюджетному фінансуванні), а саме:

- програма 2701040 «Наукова і науково-технічна діяльність у сфері захисту довкілля та природних ресурсів» (14851,6 тис. грн);
- програма 2709010 «Керівництво та управління у сфері лісового господарства» (133741,7 тис. грн);
- програма 2709060 «Ведення лісового та мисливського господарства, охорона і захист лісів в лісовому фонді» виключно на функціонування бюджетних установ та установ природно-заповідного фонду (188994,7 тис. грн).

Законом України від 22.12.2018 № 2621 «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України», доповнено частину третю статті 29 пунктом 13-4 та частину четверту статті 30 доповнено пунктом 15-1. Відповідно до зазначених змін здійснюється наповнення спеціального фонду Державного бюджету за рахунок рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, у частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування і кошти спеціального фонду спрямовуються на ведення лісового і мисливського господарства, охорону і захист лісів в лісовому фонді підприємствами південно-східного регіону країни.

За результатами фінансово-господарської діяльності за 2021 рік отримано 22,8 млрд. грн чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), що на 8.3 млрд грн більше минулого року (приріст 58 %).

На ведення лісового господарства державними підприємствами було спрямовано 9461,7 млн грн, із них 91,49,5 млн грн або 96,7 % власних обігових

коштів підприємств, 279,3 млн грн з спеціального фонду держбюджету або 2,95%, 7,1 млн грн або 0,1 % підприємствам виділено асигнувань з місцевих бюджетів та інші джерела 25,8 млн грн., або 0,3%.

Метою діяльності державного підприємства у сучасній економіці є отримання прибутку. Саме за цієї умови підприємство може стабільно існувати і забезпечувати собі основу для розвитку.

Підприємствами галузі отримано 1017,5 млн. грн. чистого прибутку.

Показником, що характеризує ефективність діяльності підприємства - є рентабельність. Рентабельність діяльності минулого року складає 4,4%.

На фінансовий стан підприємств значний вплив має податкове навантаження. В середньому по галузі відсоток сплачених податків і зборів від чистого доходу становить 39%.

За 2021 рік підприємства галузі за рахунок власних коштів та місцевого бюджету освоєно близько 1209,4 млн грн капітальних інвестицій.

За 2021 рік підприємствами галузі сплачено до бюджету 7 млрд 32 млн грн податків, зборів та обов'язкових платежів.

З них до державного бюджету сплачено 4 млрд 326 млн грн (62 %), до місцевого – 2 млрд 706 млн гривень (38 %).

Найбільшу питому вагу в сумі сплачених податків та зборів становить податок на додану вартість – 42 % (2 млрд 941 млн грн), податок на доходи фізичних осіб – 23 % (1 млрд 627 млн грн) та рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів – 21 % (1 млрд 497 млн грн).

Найбільша сума податків та зборів до бюджетів усіх рівнів сплачена підприємствами облуправлінь: Житомирського – 873 млн грн, Рівненського – 685 млн грн, Чернігівського – 553 млн грн, Київського – 534 млн грн, Сумського – 488 млн грн та Волинського – 452 млн гривень.

Крім податків підприємствами галузі за звітній період сплачено 1 млрд 874 млн грн єдиного соціального внеску.

Разом сплачено податків та ЄСВ – 8,9 млрд гривень, що на 2,8 млрд гривень більше 2020 року.

IV. ОРГАНІЗАЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

Державне агентство лісових ресурсів України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра захисту довкілля та природних ресурсів і який реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства

Основними завданнями Держлісагентства є:

- забезпечення реалізації державної політики у сфері лісового й мисливського господарства, а також охорони, захисту, раціонального

використання й відтворення ресурсів лісу, мисливської фауни, підвищення ефективності лісового та мисливського господарства;

- здійснює державне управління в галузі ведення лісового і мисливського господарства, а також державного контролю за дотриманням вимог нормативно-правових актів щодо ведення лісового господарства (крім державного контролю з карантину рослин та у сфері захисту рослин);

- розробка та організація виконання загальнодержавних, міждержавних і регіональних програм у сфері захисту, підвищення продуктивності, раціонального використання та відтворення лісів, а також участь у розробці та виконанні таких програм із питань використання та відтворення мисливської фауни, розвитку мисливського господарства, організація лісовпорядкування.

Система Держлісагентства складається з підприємств, установ та організацій державної форми власності.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2007 року № 678 "Питання удосконалення управління лісовим та мисливським господарством" діють обласні управління лісового та мисливського господарства – всього 24 територіальні органи Держлісагентства.

Управління сприяють забезпеченню формування і реалізації державної політики в сфері лісових відносин та ведення лісового і мисливського господарства та полювання на території відповідної області.

Ведення лісового господарства на місцевому рівні здійснюють державні підприємства, які входять до сфери управління Держлісагентства та координуються його відповідним територіальним органом.

Державні підприємства лісового господарства відповідальні за весь комплекс лісгосподарських робіт – від садіння лісу до проведення рубок головного користування. Крім того, окремі підприємства мають потужності з первинної обробки деревини. Окрім державних підприємств в підпорядкуванні Держлісагентства знаходяться наукові, навчальні організації, природні заповідники і національні парки, та інші підприємства, установи, організації безпосереднього підпорядкування.

Діюча схема управління Державного агентства лісових ресурсів України станом на 01.01.2021 року

V. СТРАТЕГІЧНІ ЗАВДАННЯ 2021 ТА ПЕРСПЕКТИВИ 2022

Реорганізація державних лісогосподарських підприємств. У 2021 році в сфері управління Держлісагентства знаходиться 211 підприємств, організацій та установ, які ведуть лісове та мисливське господарство. У результаті реформування залишається 157 підприємств, що безпосередньо ведуть лісове господарство.

Реформування має на меті підвищити роль лісництв, покращити їх матеріально-технічну базу і матеріальне забезпечення, посилити охорону та захист лісів. Укрупнення підприємств допоможе акумулювати більше коштів, які підуть на посилення лісництв та підвищить керованість галузі. Завдяки оптимізації вивільниться приблизно 250 млн гривень адміністративних витрат, що складає 17% всіх адміністративних витрат системи. Економічними перевагами таких дій також стане випуск конкурентоспроможної продукції, вирівнювання фінансових можливостей, підвищення ефективності виробництва підприємств, зростання продуктивності праці, збільшення прибутку та рентабельності виробництва. При цьому скорочення персоналу передбачається тільки на рівні 2%.

На даний час державними підприємствами, які перебувають у стані припинення, підготовлено 106 передавальних актів, що становить 80 відсотків від запланованої кількості підприємств.

Покращення фінансового забезпечення

Оптимізація чисельності державних лісогосподарських підприємств не принесе суттєвого економічного ефекту без зміни підходів до податкового навантаження лісової галузі.

Наразі прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 14.07.2021 № 718 «Про внесення зміни до пункту 1 Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями», якою встановлено, що частина чистого прибутку (доходу), що відраховується державними лісогосподарськими, лісозахисними, іншими підприємствами, які належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів, до державного бюджету, визначається у розмірі 50 відсотків за умови спрямування ними 30 відсотків чистого прибутку (доходу) від своєї діяльності на придбання необоротних активів, необхідних для здійснення заходів з охорони, захисту, використання та відтворення лісів. Крім того, планується зміна системи оподаткування державних лісогосподарських підприємств за рахунок відміни рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів та земельного податку на лісові землі

і запровадження єдиного лісового податку, який забезпечить дотримання основних принципів оподаткування: рівномірності, соціальної справедливості, фіскальної достатності та цілеспрямованого використання податків як фінансових регуляторів. На сьогодні, податки та інші обов'язкові платежі становлять 39 відсотки від чистого доходу реалізації продукції.

Національна інвентаризація лісів

21 квітня поточного року після тривалого процесу узгоджень із зацікавленими міністерствами та відомствами схвалено порядок проведення національної інвентаризації лісів, який унормовує процедури проведення робіт, регламентує повноваження та відповідальність відповідних центральних органів виконавчої влади.

Схвалення Урядом цього документу створило нормативну можливість фактичної підготовки до проведення робіт з інвентаризації. Держлісагентством визначено організацію, що відповідатиме за проведення НІЛ, яка провела навчання відповідних фахівців та розпочала виконання польових робіт. Фактично польові роботи розпочато у серпні 2021 року. Планом робіт на цей рік передбачено збір показників НІЛ на 909 інвентаризаційних ділянках, наразі план робіт виконаний в повному обсязі.

Ринок деревини

Питання забезпечення прозорого ринку деревини з метою зменшення зловживань під час реалізації деревини стоїть на порядку денному вже декілька років поспіль. Наразі у Верховній Раді України прийнятий у першому читанні законопроект «Про ринок деревини», яким буде врегульовано функціонування ринку деревини, в тому числі здійснення експорту лісоматеріалів необроблених.

Держлісагентством, цього року, не чекаючи його схвалення, запроваджені кроки із застосування відкритих ринкових інструментів, а саме: 100% електронних аукціонних торгів, виконуються вимоги Законів України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» та «Про товарні біржі». Завдяки постійному моніторингу виконання протокольних рішень Держлісагентства вдалось суттєво збільшити у 2021 році як обсяг реалізації так і середню вартість 1 знеособленого кубометра реалізованої деревини, яка зросла на 66 % і становить 1412 грн.

Можна констатувати, що на сьогодні лише біля 1 % лісоматеріалів круглих реалізується поза електронними аукціонами, переважно для соціальної сфери та громадян.

Окрім того, Держлісагентством вперше реалізовано пілотний проєкт щодо продажу державними лісгосподарськими підприємствами на аукціонах продукції переробки деревини.

За рахунок запроваджених зазначених заходів забезпечено рівний доступ до ресурсу та формування конкурентних цін, а реалізація необробленої деревини в порівнянні з 2020 роком зросла на 6,9 млрд грн. - приріст 63 %.

Діджиталізація

З метою забезпечення прозорості діяльності та доступу до суспільно важливої інформації Держлісагентством проводяться наступні роботи:

- надання адміністративних послуг в онлайн – форматі. Щороку в Україні видається більше 40 000 лісорубних квитків і 110 000 сертифікатів про походження лісоматеріалів. Для цих бізнес-процесів притаманні 2 речі: супроводження документацією у паперовому форматі та застарілі дозвільні процедури. Аби заощадити час та зменшити кількість паперів при наданні двох найбільших адмінпослуг галузі, наразі завершується їх цифрова трансформація та інтеграція в державну систему «Дія». Крім того проводяться роботи щодо створення модуля Е-посвідчення мисливця, е-паспорту на породу мисливської собаки, іншого ловчого звіра і птаха, е-ліцензії на добування мисливських тварин тощо;

- впровадження передових ГІС-технологій. Розроблені кроки для цифровізації процесів лісовпорядкування і відведення лісових ділянок шляхом використання цифрових інструментів і швидкої синхронізації із центральними базами даних. Крім того, розроблена концепція створення Всеукраїнської мережі протипожежного захисту лісів із можливістю онлайн-моніторингу стану насаджень;

- створення та наповнення Єдиного Інтернет порталу, уніфікованого рішення у вигляді інформаційного ресурсу, де систематизовано всі послуги, реєстри та дані. На порталі можна буде знайти інформацію щодо картографії, документообігу, кадастрів мисливських угідь, мисливських тварин та мисливських собак. Також на порталі працюватиме особистий кабінет користувача мисливських угідь, можна буде замовити електронні послуги, матеріали для лісовпорядкування.

На жаль, на сьогодні в лісовому господарстві застосовуються застарілі технології, ручні методи роботи, повільний рух інформації. Галузь має перейти на використання GPS-приладів із можливістю миттєвої синхронізації із центральними базами даних і електронними картами. Так це дасть можливість більш продуктивно відслідковувати процеси, що виконуються в галузі, зокрема, охорону лісів від незаконних рубок. Ця інформація має бути відкритою для громадськості.

Для контролю за рухом деревини Держлісагентством розроблено концепцію системи Електронного Обліку Деревини 2.0. Вона дозволить повністю взяти під контроль обіг деревини на ринку України. Нова система дозволить перевіряти походження та історію будь-якої окремо взятої партії деревини незалежно від її стану. Ліс, який буде зрубаний за чорною схемою, не

матиме електронного ідентифікатора у новому цифровому середовищі і вважатиметься незаконним.

Створено перший Телеграм-бот Держлісагентства, за допомогою якого будь-хто зможе повідомити, наприклад, про точне місце загоряння. Крім того, громадськість матиме змогу оперативно повідомляти про незаконні рубки, полювання, формувати запити до Держлісагентства. У подальшому планується об'єднати локальні мережі в єдине інформаційне середовище із актуальною інформацією щодо пожеж по всій території країни і створити єдиний картографічний модуль для візуалізації головних процесів, які відбуваються в лісовій галузі.

Розпочато роботи з модернізації процесів, зокрема, відведення насаджень у рубки. Зараз проводиться інтеграція інструменту з можливостями геопорталу «Ліси України». Це дозволить створити «живу» карту України з актуальними відведеними ділянками з контурами територій і підв'язаними під них лісорубними квитками.

Окрім того, проведено та посилено заходи з кібербезпеки в апараті Держлісагентства. Змінено підходи до методів створення, зберігання та обміну службовою інформацією

Збільшення площі лісів та відтворення лісових ландшафтів

Суттєвих результатів досягнуто у питанні визначення та збереження самосійних лісів. Для збереження самозалісених земель на підставі наданої Держгеокадастром інформації, державними лісогосподарськими підприємствами відповідно до чинного законодавства розпочато відповідні заходи з метою приєднання самозалісених ділянок до складу цих підприємств.

Для вирішення питань відтворення лісу стійкими до зміни клімату породами дерев у 2021 році до 30-річчя Незалежності України запрацював на повну потужність Львівський лісовий селекційно-насіневий центр з вирощування посадкового матеріалу із закритою кореневою системою. 18.12.2021 відкрито регіональний лісовий насіннево-селекційний центру м. Лиман Донецької області на базі державного підприємства «Лиманське лісове господарство». Центр зможе забезпечити випуск 1200 тис. шт. сіянців покращеної якості, що дасть змогу відновлювати понад 200 га лісу за рік.

Для забезпечення потреб державного управління, стратегічного планування ведення лісового господарства та моніторингу довкілля Держлісагентством підготовлено та затверджено Міндовкілля наказ «Про затвердження показників регіональних нормативів оптимальної лісистості території і мінімально необхідної захисної лісистості агроландшафтів України».

Досягнення нормативів лісистості, визначених наказом, в повному обсязі сприятиме посиленню багатогранних екологічних функцій лісів, збереженню біорізноманіття та агроландшафтів, збільшенню їхнього ресурсного потенціалу,

посиленню інтеграції лісового господарства України в міжнародні процеси захисту та відтворення лісів.

Проведено наради за участю представників облдержадміністрацій, територіальних органів Держлісагентства, Держгеокадастра та усіх голів об'єднаних територіальних громад з питання виявлення самозалісених та придатних для створення лісів земельних ділянок державної та комунальної форм власності з метою їх подальшого використання для досягнення оптимальної лісистості України. Обговорені варіанти подальшого використання виявлених ділянок для лісорозведення.

Створено міжвідомчу робочу групи з розробки шляхів стимулювання юридичних осіб усіх форм власності до реалізації заходів з масштабного залісення України.

Підготовлений проєкт Закону України «Про лісовий репродуктивний матеріал» та два проєкти державних стандартів вирощування сіянців сосни звичайної та дуба звичайного із закритою кореневою системою.

Перехід на наближені до природи методи господарювання

Держлісагентством, враховуючи суспільний резонанс, який викликають суцільні зруби, планується поступово перейти від суцільних рубань до використання поступових, вибіркових і комбінованих типів рубок, наближених до природного лісівництва.

18-19 травня 2021 року у Львівській області відбулась виїзна нарада. За результатами наради прийнято протокольне рішення щодо створення робочої групи з напрацювання змін до законодавства. Розроблений проєкт постанови Кабінету міністрів України, який направлений листом Держлісагентстві від 13.07.2021 №02-07/5399-21 на розгляд Мінприроди.

В цілому завдяки організаційним заходам, проведеним Держлісагентством у Карпатському регіоні у 2020 році у порівнянні з 2019 роком відсоток поступових та вибіркових рубок за запасом зріс на 5,3%, а площа рубок переформування зросла практично вдвічі і становить 2432 га.

Разом з цим необхідно зазначити, що перехід на наближені до природи методи лісівництва не можливий без технічного переоснащення державних лісгосподарських підприємств та відповідної дорожньої інфраструктури.

Держлісагентством підготовлено та направлено на погодження Міндовкілля проєкт постанови Кабінету Міністрів України про затвердження Правил рубок в лісах України.

Виконання програми Президента України «Зелена країна»

Підготовлений проєкт концепції Державної цільової екологічної програми «Масштабне заліснення України».

З метою збільшення обсягів лісовідтворення державні лісогосподарські підприємства зобов'язані збільшити збір насіння та підсилити відповідну інфраструктуру (розсадники, насінневі центри).

Розроблено та презентовано окремий сайт для висвітлення реалізації програми Президента України “Зелена країна” (zelenakraina.gov.ua). На сайті:

- інтерактивна карта України, де можна детально подивитися інформацію щодо ходу заліснення по областях (нові ліси, лісовідновлення, місця висадки, плани і т.д). Інформація щодо висаджених дерев по всіх постійних лісокористувачах оновлюється щоденно.

- інформація про Акцію Держлісагентства «Створюємо ліси разом», в рамках якої:

- кожна людина може безкоштовно долучитися до висадки дерев.

- кожна людина мала можливість обрати місце, де лісівники за неї висадять ліс за символічну плату, гроші одразу йшли на рахунок благодійного фонду (допомога онкохворим дітям).

У рамках проведення Акції цієї осені висаджено майже 60 млн штук сіянців та саджанців, з них 6,6 млн штук висаджено іншими постійними лісокористувачами комунальної й державної власності.

Крім представників державних лісогосподарських підприємств в заходах з висаджування дерев взяли участь майже 14 тис чол. учнівської та студентської молоді; понад 7.5 тис представників громадських організацій; представники органів влади, ЗМІ.

За період Акції лісогосподарськими підприємствами проведено: 348 екскурсій для дітей та громадськості, 140 уроків на лісівничу тематику. Проведено майже 700 заходів з озеленення територій навчальних закладів, дитячих садочків, лікарень, місць відпочинку тощо.

Крім того Держлісагентству вдалось залучити спонсорів до проведення Акції:

1. Благодійна організація «Благодійний фонд «Озеленення України». 31 жовтня в Україні та її межами висаджено 3,7 млн дерев. Участь взяли 1,3 млн людей.

2. Корпорація «АТБ». Закуплено 180 тис. сіянців та фінансовано створення лісових насаджень.

3. Компанія Davines від італійського бренду Davines провели акцію для збору коштів на лісовідновлення лісів Херсонщини. Зібрано 233,9 тис.грн.
4. ТОВ «Нова Пошта». Фінансовано створення 13.2 га лісових насаджень в ДП «Бориспільське лісове господарство».
5. Проєкт «Мама, посади дерево». Зусиллями проєкту зібрано 56 тис. грн. на лісовідновлення лісів на Херсонщині.

У 2022 році планується здійснити наступні кроки з реформування інституційної структури Держлісагентства та удосконалення сталого лісоуправління:

- Опрацювати питання створення єдиної державної компанії у сфері лісового господарства.
 - Виконання програми Президента України «Зелена країна».
 - Надання адміністративних послуг в он-лайн форматі з їх інтеграцією в державній системі "Дія", розроблення та наповнення Єдиного Інтернет порталу лісової галузі.
 - Розширення існуючих потужностей та будівництво нових лісонасіневих заводів для вирощування посадкового матеріалу із закритою кореневою системою.
 - Формування ефективного та прозорого ринку деревини.
 - Запровадження принципів наближеного до природи лісівництва.
 - Формування Державного фонду розвитку лісового і мисливського господарства.
 - Запровадження єдиного лісового податку.
-